

Opgave 3 Van kwaad tot erger?

Bij deze opgave horen de teksten 7 tot en met 10 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Of de criminaliteit nou toe- of afneemt, het zoeken naar een geschikte aanpak blijft de gemoederen bezighouden. De cijfers van de geregistreeerde criminaliteit vertonen geen opzienbarende ontwikkelingen. Desondanks blijft de gemeente Utrecht zoeken naar een betere aanpak van de overlast in de wijk Zuilen. Zij probeert dat met een gevarieerd beleid waar niet alle bewoners vertrouwen in hebben (tekst 7). De beleidskeuze in Amsterdam voor preventief fouilleren in het stadsdeel West (tekst 8) wekt de bezorgdheid van GroenLinks en D66, vanwege de inbreuk die het maakt op de vrijheid van het individu (tekst 9). Aandacht voor het individu stond ook al onder druk toen de regering een maand daarvoor met een omstreden plan kwam om een einde te maken aan de speelruimte die rechters hebben om met individuele verschillen van zware wetsovertreders rekening te houden (tekst 10).

In 2009 registreerde de politie ruim een miljoen misdrijven. De geregistreeerde criminaliteit was daarmee even hoog als in het voorafgaande jaar.

2p **20** Leg uit wat 'geregistreeerde criminaliteit' is.

Het beeld dat de meeste mensen hebben van de criminaliteit in Nederland komt niet overeen met de cijfers. Veel mensen denken bijvoorbeeld dat er veel meer zware criminaliteit gepleegd wordt dan in feite het geval is.

1p **21** Leg uit, aan de hand van de rol van de media, dat de meeste mensen een ander beeld van de criminaliteit hebben dan het beeld dat de cijfers geven.

Lees tekst 7.

De politie wordt ingezet bij het bestrijden van de problemen in de Utrechtse wijk Zuilen. De politie wordt alleen maar ingezet voor problemen die vallen binnen haar taakomschrijving.

2p **22** Leg uit, en verwijst met regelnummers naar tekst 7, dat de problemen in de wijk Zuilen een politiek probleem genoemd kunnen worden. Verwerk in je antwoord twee kenmerken van een politiek probleem.

3p **23** Leg uit hoe de politie drie van haar taken zou kunnen uitvoeren om de problemen in de wijk Zuilen aan te pakken.

Er bestaan verschillende theorieën die proberen crimineel gedrag te verklaren en vanuit zo'n verklaring kun je kiezen voor een bepaalde aanpak. Een deel van de aanpak die in Utrecht wordt toegepast sluit aan bij de sociale controletheorie.

2p **24** Welke maatregel uit tekst 7 past bij de sociale controletheorie? Verklaar je antwoord.

4p **25** Als je uitgaat van de bindingstheorie welke twee beleidsmaatregelen zou een gemeente dan kunnen treffen om crimineel gedrag van jongeren (zoals in Zuilen) te verminderen. Leg je antwoord uit.

Lees tekst 8 en 9.

Preventief fouilleren is een opsporingshandeling die de politie alleen maar mag uitvoeren na een speciale opdracht van de officier van justitie in een gebied dat door de burgemeester is aangemerkt als veiligheidsrisicogebied.

Andere opsporingshandelingen zoals staande houden, aanhouden en meenemen naar het bureau, mag de politie wel op eigen gelegenheid uitvoeren maar niet zomaar bij willekeurige voorbijgangers.

- 1p **26** Aan welke voorwaarde moet voldaan zijn opdat de politie iemand mag aanhouden?

De overheid heeft in een rechtsstaat twee taken die regelmatig leiden tot een dilemma.

- 3p **27** Leg met voorbeelden uit de teksten 8 en 9 het dilemma van de rechtsstaat uit.

Zie de regels 1 tot en met 3 van tekst 10.

Veel landen in Europa maken deel uit van de Europese Unie en binnen de Europese Unie wordt ook gesproken over het bestrijden van criminaliteit.

De besluitvormingsprocedure in de Europese Unie is soms intergouvernementeel en soms supranationaal.

- 3p **28** Verloopt besluitvorming over criminaliteitsbestrijding binnen de EU volgens de intergouvernementele of volgens de supranationale procedure? Vermeld ook wat beide procedures inhouden.

Lees tekst 10.

De overheid kan in haar criminaliteitsbeleid kiezen voor preventie, voor repressie of voor een mix van beide.

- 3p **29** Leg uit of het invoeren van minimumstraffen voor moord en doodslag zoals dat door Eerdmans wordt bepleit (tekst 10, regel 26-29), gezien kan worden als preventief beleid, als repressief beleid of als een mix van beide. Licht je antwoord toe.

Regels in het strafrecht kunnen uitgaan van daderstrafrecht of van daadstrafrecht.

- 2p **30** Is het vaststellen van minimumstraffen een voorbeeld van daderstrafrecht of van daadstrafrecht? Licht je antwoord toe.

Met het opleggen van een straf worden één of meer doelen nagestreefd.

- 3p **31** Welke van die doelen van straffen worden nagestreefd door minimumstraffen in te voeren? Noem er drie.

Opgave 3 Van kwaad tot erger?

tekst 7

Straatoverlast Zuilen blijft een probleem

De stad Utrecht heeft – na Amsterdam – de meeste problematische jeugd-groepen van Nederland: 49. De stad kampt met 25 hinderlijke groepen, 14 overlast gevende straatbendes en 10 criminele jeugdbendes, blijkt uit een inventarisatie van EenVandaag. Al langer is bekend dat Utrechtse probleemwijken als Kanaleneiland, Hoograven en Zuilen te maken hebben met dit probleem en enkele straten worden geterroriseerd. Diverse keren zijn mensen weggepest, wijken krijgen te maken met scooterovervallen, loverboys etc. Politie, justitie en de burgemeester van Utrecht hebben het fenomeen nu bovenaan de lijst staan, maakten ze vorige maand bekend.

Een nieuwe aanpak, meer rechercheurs, meer toezicht. Ze willen de jeugdbendes ‘ontmantelen’ en ‘ontmoedigen’. En ook in de politiek is het debat losgebarsten: verschillende partijen richten hun campagne op dit thema.

De wijk Zuilen-Oost heeft al langer te maken met onveiligheid op straat. Een harde kern van 50 jongeren verziekt de sfeer op straat en pleegt kleine en

30 grotere misdrijven. Regelmatig worden bewoners lastiggevallen of zelfs weggepest. Zoals in 2008 en 2009, toen een lesbisch stel en een transseksueel de wijk ontvluchtten na intimidatie en treiterijen. Zuilen is ook het werkterrein van criminele (jeugd)groepen die zich hebben toegelegd op drugshandel, heling en mensenhandel. Jongens met grote auto’s hebben aantrekkingskracht op jonge jochies die in kwetsbare gezinnen leven. Voor de politie een kat-en-muisspel om de zaak onder controle te houden.

Zuilen is een van de 40 door het kabinet aangewezen probleemwijken/prachtwijken/Vogelaarwijken. Er gaat veel extra geld en aandacht naartoe, vooral ook vanuit de lokale overheid. Met sloop/opknappen van flatblokken en sociale maatregelen moet het tij worden gekeerd. Cameratoezicht en samenscholingsverboden moeten de overlast verminderen. Er worden resultaten geboekt, maar de straatoverlast blijft een nijpend probleem. De buurt ervaart de voortgang heel verschillend: de een is bang en wil zo snel mogelijk weg, de ander is tevreden in Zuilen.

naar: www.eenvandaag.nl – 27 februari 2010

tekst 8

Raad wil fouilleren in Amsterdam-West

AMSTERDAM (ANP) – De gemeenteraad van Amsterdam heeft er woensdagavond mee ingestemd dat de politie voortaan ook in het stadsdeel West

5 preventief mag fouilleren. Burgemeester Eberhard van der Laan wil dat graag, maar GroenLinks diende een motie in om een stokje voor dit plan

10 te steken. Die haalde echter geen meerderheid. (...) Van der Laan wil met preventief fouilleren het wapenbezit en -gebruik in West terugdringen. Daar

naar: Trouw van 20 oktober 2010

tekst 9

(...) Het lijkt erop dat de burgemeester zich meer heeft laten leiden door de roep om maatregelen dan door de feiten. Preventief fouilleren is een
5 zwaar instrument: waar het is toege- staan kan iedere willekeurige Amster- dammer door de politie staande worden gehouden en vervolgens in een rij
10 of zij grondig gefouilleerd is en de

15 vinden onder meer veel overvallen plaats. Eerder deze maand werd er nog een juwelier doodgeschoten bij een overval.

15 politie concludeert dat de gefouilleerde onschuldig is. Er kan verschillend gedacht worden over de vraag of dit instrument toch in bepaalde situaties moet worden ingezet. D66 en Groen- Links vinden het hoe dan ook zorgwek- kend met welk gemak preventief
20 fouilleren de laatste jaren over de stad is uitgerold naar steeds meer stads- delen. (...)

naar: <http://amsterdam.groenlinks.nl>, geplaatst op vrijdag 22 oktober 2010, door Marieke van Doorninck, fractievoorzitter van GroenLinks

tekst 10

Minimumstraffen op komst voor zware delicten

**Nederland zal als één van de laatste landen in Europa waarschijnlijk mini-
5 mumstraffen invoeren. De onder- handelaars van CDA, VVD en PVV hebben een akkoord bereikt over het vaststellen van strafminima voor zware delicten, bleek donderdagavond.**

10 De meeste juristen zien niets in mini- mumstraffen. "Ik ben echt geschokt", zegt Theo de Roos, hoogleraar straf- recht en raadsheer-plaatsvervanger bij het gerechtshof Den Bosch. "Dit is een rampzalig concept. Je moet rechters niet de vrijheid ontnemen alles mee te
15 wegen wat in een zaak van belang is. Dat het CDA hiermee akkoord gaat, toont aan hoe ver deze partij wil gaan om te regeren."

20 Het is de PVV al jaren een doorn in het oog dat rechters alle ruimte hebben om de hoogte van een straf vast te stellen, mits ze de wettelijke maxima niet over- schrijden. Met name zware misdaden worden volgens de partij van Wilders structureel te mild beoordeeld.
25 Voorzitter Joost Eerdmans van het Burgercomité tegen Onrecht schreef in 2006 een wetsvoorstel waarin hij pleitte voor minimumstraffen. "Ik ben blij dat het er eindelijk van komt. De straffen stijgen de laatste jaren wel, maar ze zijn nog steeds veel te laag. Dit is de enige manier om daartegen echt iets te doen."
30 Eerdmans wil dat moord en doodslag worden bestraft met minimaal 15 respectievelijk 10 jaar.

naar: Menno van Dongen, de Volkskrant van 17 september 2010